

L'ARTICLE DEL DIA

Xavier Sala i Martin

Catedràtic de la Universitat de Columbia i professor de la Universitat Pompeu Fabra

La mida no importa

La caiguda en la còrtia de l'euro no ha de ser interpretada com un vergonyós fracàs europeu. Les monedes no afecten l'honor dels països; només reflecteixen les lògiques relacions comercials

Quan encara no fa un any que es va crear l'euro, la moneda europea ha arribat al valor psicològic d'un dòlar. Alguns observadors han dit que la unió monetària ha estat incapaç de crear una moneda que competeixi amb el dòlar i s'estiren els cabells davant el "fracàs clamorós" de la moneda única europea.

D'una banda, molts dels que deien que l'euro era una mala idea econòmica, ara diuen que la seva feblesa demostra que tenien raó. D'altra banda, els que saltaven d'alegria i llançaven consignes antiamericanes el gener del 1999 (recordem que l'euro va pujar durant les primeres setmanes de la seva vida), avui s'amaguen i callen avergonyits davant l'evidència.

De fet, jo sóc un dels que deien que l'euro era una mala idea. I ara em seria relativament fàcil escriure articles dient que l'evidència finalment m'ha donat la raó. Però això seria fals. I seria fals perquè el valor d'una moneda no té res a veure ni amb la seva viabilitat, ni amb l'èxit econòmic dels països que l'han creat, ni molt menys amb l'honor internacional dels ciutadans comunitaris.

Malgrat tot, els nostres dirigents parlen com si l'honor europeu estigués lligat al valor de l'euro. Perdoneu-me per la comparació, però la veritat és que sempre he pensat que la gent que identifica la força de la moneda amb l'honor nacional confon el dit amb el sexe masculí ("la meua moneda és més grossa que la teva", podria dir, orgullós, José María Aznar, en una d'aquelles ocasions en què fumava cigars amb Clinton al despatx oval de la Casa Blanca).

El valor de la moneda no només reflecteix l'honor d'un país o d'una comunitat de ciutadans, sinó que ni tan sols en reflecteix la situació econòmica. Una economia pot anar molt bé i tenir una moneda forta (¿algú recorda quan l'economia americana vivia el boom Reagan a mitjans dels anys 80 i el dòlar valia gairebé 200 pessetes?) o pot anar molt bé i tenir una moneda débil (l'economia americana continuava anant bé el 1990 i el dòlar va baixar per sota de les 100 pessetes). El ien japonès era molt fort quan l'economia anava bé als anys 80, i ha seguit estant fort durant la dècada miserable que han representat els anys 90. I podríem seguir donant exemples que contradirien una i mil vegades el fet que el valor de la moneda reflecteixi la situació de l'economia.

¿Per què, doncs, els dirigents de molts països i els comentaristes de molts diaris insisteixen a sentir-se "orgullosos" quan l'euro puja i a sentir pessimisme quan baixa? Jo suposo que és perquè veien l'euro com la moneda que havia de competir amb el

dòlar, i que havia de prendre als americans les rendes de monopoli associades amb el fet de tenir una moneda veritablement internacional. Un euro fort hauria estat interpretat com que els mercats financers internacionals havien acceptat la moneda europea com a substitut de garantia de l'imperial dòlar. I per això estan disgustats ara que l'euro està en hores baixes.

Qui pensa així s'equivoca profundament. Les monedes no competeixen. Competeixen les empreses que produeixen mercaderies. I les monedes serveixen per comprar i vendre aquestes mercaderies. Quan l'euro baixa en relació amb el dòlar, els productes nord-americans són fan més cars en relació amb els europeus, cosa que perjudica els importadors europeus, però també els productes europeus es fan més

barats en relació amb els americans, cosa que beneficia els exportadors europeus. Per tant, quan la nostra moneda es debilita, hi ha qui hi surt guanyant (exportadors) i hi ha qui hi surt perdent (importadors). De cap manera, doncs, es pot afirmar sense ambigüitat que un euro feble sigui dolent per a tots els ciutadans d'Europa. De fet, l'augment de les exportacions europees causat per la debilitat de l'euro contribueix a generar una ocupació i una riquesa que és molt més important que qualsevol lligam amb l'honor que pugui tenir per als polítics europeus.

Un cop dit això, cal recordar que, si bé la feblesa de l'euro no significa el fracàs de l'aventura europea, la moneda única segueix tenint efectes negatius potencials sobre les economies dels països membres. Un d'aquests costos és l'aparició (sorpresa, sorpresa...) de costoses inflacions diferencials. Durant aquest any, països com Espanya han tingut una inflació superior a l'europea i s'ha acusat el Govern d'aquest altre gran fracàs. En realitat, no crec que això sigui cap fracàs de cap Govern, sinó que és la conseqüència normal de tenir una moneda única.

Es un fet sabut que, en el mercat lliure, les ofertes i les demandes determinen els preus dels productes espanyols en relació, per exemple, amb els alemanys. Aquests preus s'anomenen preus relatius. Els preus relatius poden canviar a través d'inflació diferencial (els productes espanyols es fan més cars que els alemanys) o bé a través de canvis en el preu de la moneda espanyola en relació amb l'alemanya. Lògicament, quan Espanya i Alemanya tenen la mateixa moneda, aquest segon mecanisme desapareix i només queda la inflació diferencial.

Des d'aquest punt de vista, el fet que Espanya tingui inflació diferencial positiva en relació amb la resta d'Europa només reflecteix que la demanda de productes espanyols ha pujat més que no pas la de productes europeus, cosa que és bona. El problema apareixerà quan la demanda espanyola disminueixi i els preus diferencials espanyols hagin de baixar: molts preus són inflexibles a la baixa (especialment els salaris) i aquesta inflexibilitat comportarà pujades importants de la taxa d'atur. El que en unes altres circumstàncies seria una petita recessió es convertirà en una gran crisi econòmica. Tot això es podria evitar amb la depreciació de la pesseta, però la pesseta ja està enterrada.

En resum, el fet que l'euro hagi baixat per sota del dòlar no representa cap fracàs vergonyós per a Europa. Ara bé, la moneda única segueix tenint grans desavantatges econòmics, independentment de quina sigui la seva còrtia respecte al dòlar.

LA RODA

Emilio Pérez de Rozas

Rafa és bo, molt bo

Conec la mare, el germà, la dona, la filla, els amics del periodista **Rafa Carbonell** i tots estan alarmats pel seu futur. Saben del poder de **Van Gaal**, de **Núñez**, i temen que haver tret de polleguera el simpàtic i dialogant tècnic del Barça el converteixi en un ésser marcat per a tota la vida. Aquell crit que va sentir tot Espanya és mentida. Grollera mentida. **Rafa** no és dolent, molt dolent; és bo, molt bo.

Carme, la seva mare, em va trucar preguntant-me si li podia passar alguna cosa a **Rafa** per no ser *positiu*. **Agustí**, el seu germà, tem que acomiadín el seu familiar malgrat saber que **Liuis Basset**, el seu director, està molt orgullós del seu comportament. **Pepa**, la seva dona, volia saber si el Barça, a més a més de deixar el seu marit sense regal ni dinar de Nadal, li podia prohibir l'entrada al Camp Nou. **Dana**, la seva exèrica filla, va dir el dia de Nadal, mentre feia pastetes amb un tros de torró de Xixona, que el "dolent, molt dolent" era **Van Gaal**.

Jo conec **Rafa**. Més que **Van Gaal**, que només s'interessa pels periodistes per menysprear-los. El *negatiu* és **Van Gaal**; és el qui no veu res de *positiu* en la nostra feina. **Van Gaal** no sap el que ha dit. És comprensible: acabava de sortir d'un dinar de Nadal, potser havia brindat diverses vegades i estava eufòric. Fins i tot se li va entrecanar la llengua al pronunciar el nom d'**Edwin Winkels**, el periodista holandès que es va aixecar per abandonar al costat de **Rafa** la sala farts de tants crits.

Rafa, els ho asseguro, és una ONG ambulat. Bo com el que més. Un noi que anava per conquistador de l'Everest i es va quedar al campament base perquè el va entusiasmar aquesta professió. Fins que va conèixer **Van Gaal**. M'ha comentat que, després de l'incit, **Rafa** li ha demanat plaça a **Nil Bohigues** en la seva pròxima expedició. Jo li demanaria que no se n'anés. Que això de **Van Gaal** és passatger (¿no?), que el 2000 el convertirà en un ésser *positiu*, amb més *guitmo*. Millor. Ell em diu que no. Que no té cura. Em temo que té raó. Molta raó.

Marcador simultani

Jaume Colomer

Professor de Ciència Política de la UB.

Voler Fujimori

Quan **Fujimori** va aconseguir la victòria a les presidencials de 1990 davant de **Vargas Llosa**, la incredulitat es va apoderar de la majoria d'analistes. ¿Qui era aquell *chinito* que havia aconseguit colar-se des del no-res fins a la més alta magistratura del Perú? Algun antropòleg espavilat va avançar una hipòtesi: els trets orientals del candidat sorpresa s'acostaven més als de la majoria indígena o mestissa del país que els de **Vargas Llosa**, a qui el seu exquisit aspecte caucàsic tant l'identifica com a membre de la blanquíssima oligarquia endogàmica local. Resultat: els pobres van votar el *chinito*.

Salta a la vista que **Fujimori** va violentar la Constitució amb un quasicop mitjançant el qual es va atribuir poders especials. Però no és menys cert que pocs discuteixen la validesa de la Constitució del 1993, redactada tot seguit per un Congrés fidel. Ara es disposa a violentar-la també amb un nou mandat. Enressat assumepte... Sobretot perquè, un cop desaparegut l'efecte sorpresa, 10 anys després, els pobres continuen preferint **Fujimori**. Per alguna cosa deu ser. Sovint el rigor jurídic quadra malament amb els amors populars. Amb **Chávez** passa el mateix... ¡Que incommode!

Inés Álvarez

Periodista.

Un Déu d'estar per casa

Sembla que les firmes comercials s'han llançat aquest any a recuperar el contingut religiós de Nadal, encara que no de la manera en què molts haurien volgut. La Verge, Sant Josep, el Nen, els Reis i altres membres de l'Església apareixen en profusió d'anuncis amb un caràcter simpàtic però un pelet irreverent. Molt irreverent, segons alguns, que també tenen la seva raó.

No obstant, hi ha qui desitjaria que les religions (totes) deixessin de costat el seu to apocalíptic per connectar més amb la realitat. Entre aquests, molts dels que van créixer a disgust amb aquella imatge d'un Déu implaceable i totopoderós inculcada als col·legis de monges i capellans. Una Divinitat, representada per un triangle amb un ull enorme (quina por feia als catecismes!), que va perdre massa fidels pel camí. Res a veure amb el *Jesucrist Superstar* de l'òpera rock dels anys 70, un tipus amb totes les seves debilitats i contradiccions, però amb un gran carisma per als joves que potser l'Església no ha sabut explotar.

Aquestes petites transgressions en matèria religiosa no haurien d'escandalitzar-nos. Ni aquest Déu en sabatilles sorgit del llaç del genoll **José Luis Martin**, que entredreix de tan imperfec que és. Un Déu d'estar per casa. Potser el que estàvem buscant.

El Partit Popular es queda absolutament sol en el tema basc, després de les crítiques formulades ahir a Madrid pel portaveu de CIU al fer un balanç de la legislatura. El partit de Pujol considera un fracàs d'Aznar no haver aconseguit mantenir la treva d'ETA i qualifica algunes actuacions conjuntes del PP i CIU com a "tàndem imperfecte". Aquestes declaracions de López de Lerma, unides a les fetes per Duran Lleida, tanquen un cercle d'aïllament al voltant del Govern del PP en la seva reacció davant el nou panorama basc, cosa que constitueix probablement la clau dels nervis i l'agressivitat que reflecteixen les últimes declaracions d'Aznar sobre aquest tema.

► **La Generalitat anuncia que no autoritzarà l'obertura de grans superfícies l'any 2000.** La mesura és encertada, però més que un acte necessari de govern sembla una reacció inevitable. Primer, perquè la condescendència i la discrecionalitat amb què ha actuat en aquest sector s'ha convertit en un bumperang en contra seva quan s'han fusionat Pryca i Continente creant símptomes de monopoli. Segon, perquè aquest tipus de decisió forma part del ritual de CIU cada vegada que s'acosten eleccions.

► **Els serveis d'urgències hospitalàries tornen a estar desbordats** pels brots hivernals de grip. Com que sembla que no és una epidèmia, els col·lapses demostren que alguna cosa ha fallat una altra vegada: o els responsables no van organitzar bé la prevenció o els ciutadans han triat malament els centres, fet que revela mala informació prèvia als usuaris.

L'empresa editora d'el Periódico

GRUPO ZETA: President, Antonio Asensio. Conseller-secretari general, Francisco Matosas. Conseller-director general, Dalmáu Codina. Consellers, José Sanclemente i F. Javier López. Director de Publicacions, José Oneto. Gómea (editorial), Mario Santinó (tècnica i noves tecnologies), Juan F. Pérez Prétel (comercial), Julio Martínez (finances), Jordi Mercader (comunicació). EDICIONES PRIMERA PLANA S.A.: Conseller delegat, José Sanclemente. Director general, Juan Fernández-Agüir. Gerent adjunt, Antonio Viedma. Director general d'impressió i impressió, Jaime Sáez. Directores, José Luis (laborals i serveis generals), Rafael Nadal (marketing, circulació i projectes), Directores, Carles Mateu (tècnica), Joan Buj (recursos humans), Emili Ripollés (administració i finances), Pere Vidal (compras), Fernando López (producció). Delegat a Madrid, O'Donnell, 12, 28009 MADRID. Tel: 91 586 37 00. Fax: 91 586 97 29/30. Impressió, Ramon de Trixera, 35-37, 08980 SANT FELIU DE LLOBREGAT. Tel: 93 885 07 12. Distribució, Logística de Medios Catalunya SL. Consell de Cent, 425, 3. planta, 08039 BARCELONA. Tel: 93 484 37 00. Fax: 93 484 85 83. Pàgines Anuncis, Consell de Cent, 400. Tel: 93 265 57 27. Fax: 93 265 13 42. Internet, http://www.elperiodico.es

EJEMPLAR EN CATALA